

ବୁଦ୍ଧି ଯାଉ ବଳ ତାର

ଅର୍ଚନା ଦାସ

ବୁଦ୍ଧି ଯାର ବଳ ତାର

ଲେଖକ :

ଅକ୍ଷୟ ଦାସ, ବି. ଏ (ଅନର୍ସ), ବି. ଏଡ୍.

ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ

ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରାଳୟ, ରତ୍ନକେଲ

ପ୍ରକାଶକ :

କରଣ କୁମାର ପାଣି

କରଣ ପବ୍ଲିଶିଂ ଏଜେନ୍ସି

ବାଲକ୍ଷ, ବ୍ରହ୍ମପୁର-୧

ଏଥିରେ ପାଇବେ—

୧ । ବୁଦ୍ଧି ହିଁ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ	୧
୨ । ସୁଖର ଚାକିରୀ	୯
୩ । ଅଳସେଇ ରଜା ହିଁ ଅ	୧୪
୪ । ବୁଦ୍ଧି ଯାର ବଳ ତାର	୨୦
୫ । ବୁଦ୍ଧିଆ ନାଉରୀ	୨୫
୬ । ଚତୁର ମୋଟ	୨୮
୭ । ବୁଦ୍ଧିଆ ଗୁଣୀ	୩୭

ବୁଦ୍ଧି ଯାର ବଳ ତାର

ଲେଖକ : ଅର୍ଚ୍ଚନା ଦାସ, ବି.ଏ (ଅନର୍ସ), ବି. ଏଡ୍.

ପ୍ରକାଶକ : କରଣ କୁମାର ପାତ୍ର,

କରଣ ସମ୍ପାଦକ, ଏଜେନସି, ବ୍ରହ୍ମପୁର-୧

ମୁଦ୍ରଣ : ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, ବ୍ରହ୍ମପୁର-୯

ପ୍ରକାଶ କାଳ : ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୯୧

ମୂଲ୍ୟ : ଛଅ ଟଙ୍କା ପଚାଶ ପଇସା

॥ ବୁଦ୍ଧି ହିଁ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ ॥

ଗୋଟିଏ ଦେଶରେ ଜଣେ ଦରଦ୍ର ଲୋକ ବାସ କରୁଥିଲା ।
ତାର ତିନୋଟି ପୁଅଥିଲେ । ସେମାନେ ଖବ୍ ଜ୍ଞାନୀ ଥିଲେ ।

ଅନେକ ସମୟରେ ବୁଢ଼ା ତା ପୁଅମାନଙ୍କୁ ଡାକି କହେ—
‘ଆମର ତ ଜମି ନାହିଁ, କି ଧନ ସମ୍ପତ୍ତି କିଛି ନାହିଁ । ମୋ
କଥା ମାନି ତୁମେ ନିଜ ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଖଟାଇ ଯାହା ଧନ
ସମ୍ପତ୍ତି ଅର୍ଜନ କର । କିନ୍ତୁ ଯେତେଦୂର ଯାଏ ପାରିବ
ସେତେଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକର ।
ମେଣ୍ଟାପଲକୁ ଆଶା ନ କରି ବୁଦ୍ଧିବଳକୁ ସମ୍ବଳ କର ।
ସୁନା ରୂପା ପଛରେ ନ ଗୋଡାଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଉନ୍ନତ କର ।
ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଛଇ ଯାଅ

ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧି ଥିଲେ ତୁମମାନଙ୍କର କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ । ସୁଖରେ ଚଳି ପାରିବ ।” ବାପାଙ୍କର ଏହି ଉପଦେଶକୁ ପୁଅମାନେ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପାଳନ କରୁଥିଲେ । ପିତାଙ୍କୁ ସେମାନେ ଖୁବ୍ ଭକ୍ତି କରୁଥିଲେ ।

କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ବୃଦ୍ଧ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ସବୁ ଭାଇମାନେ ଏକାଠି ହୋଇ କଣ କରିବା ବୋଲି ଚିନ୍ତା କଲେ । ସାନ ଭାଇଟି କହିଲା, “ଏଠାରେ ତ ଆମ ପାଇଁ କିଛି ହେଲେ କରିବା ନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ ସହର ବୁଲି ବୁଲି ଯେ କୌଣସି ଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା ଏବଂ ସେଠାରେ ରହିବା” । ଏହି କଥା ଅନ୍ୟ ଦୁଇଭାଇଙ୍କ ମନକୁ ପାଇଲା ।

ତା’ ପରଦିନ ତିନିଭାଇ ପାଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଜିନିଷ ପତ୍ର ଚଣିଲି ବାସି ସହରକୁ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । ପାହାଡ଼, ପଟ୍ଟ, ନଦୀ, ନାଳ, ବଣ, ଜଙ୍ଗଲ ପାରହୋଇ ଘର୍ଯ୍ୟ ଦୁଇମାସ ଚାଲିବା ପରେ ସେମାନେ ଗଛ, ଘରବାଡ଼ି ଓ ଉଚ୍ଚ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ । ଗୋଟାଏ ସହରରେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥିଲେ ସେମାନେ । ହଠାତ୍ ବଡ଼ ଭାଇଟି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଠିଆ ହୋଇପଡ଼ି ଭୂମିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ପାଟିକରି କହିଲା, “ଏହି ବାଟଦେଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଓଟ ଯାଇଛି ।” ବଡ଼ଭାଇ କଥା ଶୁଣି ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ଭାଇ ସ୍ତ୍ରୀର ଦୁଇ ଧାରକୁ ଚାହିଁ କହିଲା, “ସେହି ଓଟର ଗୋଟିଏ ଆଖି କଣା ।” କେତେ ପାଦ ଆଗକୁ ଯାଇ ସାନ ଭାଇଟି କହିଲା, “ସାଙ୍ଗରେ ଗୋଟାଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଶୁ

ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ସେଇ ଓଟଟି ନିଜ ପିଠିରେ ବସାଇ ନେଇଛି ।” ସାନଭାଇ କଥାକୁ ବଡ଼ ଓ ମଝିଆ ଭାଇ ଦୁହେଁ ସମର୍ଥନ କଲେ ।

ଏହାପରେ ସେମାନେ ଅଳ୍ପକାଟ ଆଗେଇ ଯିବା ପରେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଜଣେ ଲୋକ ଘୋଡ଼ାରେ ଚଢ଼ି ସେମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସୁଛି । ସେମାନେ ଲୋକଟି ନିକଟକୁ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କଲେ । ଲୋକଟି ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ବଡ଼ଭାଇ ଜଣଙ୍କ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ କାହାକୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ? ନିଶ୍ଚୟ ଆପଣଙ୍କ ଗୋଟାଏ ଓଟ ହଜି ଯାଇଛି ?” ଆଗନ୍ତୁକ ଉତ୍ତର ଦେଲେ “ହଁ ଗୋଟିଏ ଓଟ ।” ମଝିଆ ଭାଇ ଜଣେ ଉଦ୍‌ ଲୋକଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ ଓଟର ବାପଟ ଆଖିଟି କଣ ଥିଲା କି ?” ଆଗନ୍ତୁକ ରାଜି ହୋଇ କହିଲେ, ‘ହଁ ହଁ ବାଁ ଆଖିଟି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି ।’

ଶେଷରେ ସାନଭାଇଟି କହିଲା, “ଆପଣଙ୍କ ଓଟ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପିଲା ସହ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ପିଠିରେ ବସାଇ ନେଉଥିଲା କି ?” ଉଦ୍‌ଲୋକ କହିଲେ, “ଆପଣମାନେ ଯାହା କହିଲେ, ସବୁ ସତ । ହେଲେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ, ପିଲା ଓ ଓଟକୁ ଆପଣମାନେ କେଉଁଠି ରଖିଛନ୍ତି ?” ଭାଇମାନେ ମିଶି କହିଲେ, “ଆମେ ଆପଣଙ୍କ ଓଟକୁ କିମ୍ବା କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଏବଂ ପିଲାଙ୍କୁ ଦେଖିନାହୁଁ ।” ଏହି କଥା ଶୁଣି ଆଗନ୍ତୁକ ରାଗିଗଲେ ଏବଂ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ତିନିଭାଇଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟକୁ ନେଇ ଚାଲିଲେ ।

ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ତିନିଭାଇଙ୍କୁ ହାଜର କରି
 ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତ ଜଣାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ନିବେଦନ କଲେ, “ମୁଁ ମୋର
 ଗୃହପାଳିତ ପଶୁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଗୁରଣ ଭୂମିରେ ଚରାଇବାକୁ
 ଯାଉଥିଲି, ଗୋଟିଏ କଣା ଓଠ ଫିଟିରେ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଶିଶୁକୁ
 ନେଇ ଯାଉଥିଲା । କିଛି ସମୟ ଭିତରେ ସେମାନେ ପଛରେ
 ରହି ପଥବଣା ହୋଇ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲିନି ।
 ସେମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ମୁଁ ଗଲୁବେଳେ ବାଟରେ ଏହି
 ଅପରିଚିତ ତିନିଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଭେଟିଲି । ଏମାନେ ନିଶ୍ଚୟ
 ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଶିଶୁକୁ ମାରିଦେଇ ଓଠଟି ଚୋରି କରି
 ନେଇଯାଇଛନ୍ତି । ରାଜା ପଚାରିଲେ, “ସେମାନେ ତୁମ ଓଠ
 ଚୋରି କରିଛନ୍ତି ବୋଲି ତୁମେ କିପରି ଜାଣିଲି ?” ଲୋକଟି
 କହିଲା, “ଏହି ତିନିଜଣ ମୋତେ କହିଲେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼
 କଣା ଓଠ ଏବଂ ସେ ଗୋଟିଏ ଶିଶୁ ସହ ଜଣେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ
 ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଉଛି । ଏମାନଙ୍କୁ ମୁଁ କିଛି ପଚାରିବା
 ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ଏହି କଥା କହିଥିଲେ ।”

ରାଜା ଟିକେ ଚିନ୍ତାକରି କହିଲେ, “ହଁ, ଯଦି ତୁମେ
 କିଛି କହିବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ଉପରେ ପଡ଼ି ଘାଟଣାଟି ବର୍ଣ୍ଣନା
 କଲେ, ତେବେ ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ତୁମର ଓଠ ରଖିଛନ୍ତି ।
 ରାଜିଯାଇ ବଡ଼ ପାଟିରେ ରାଜା କହିଲେ— ତୁମେମାନେ
 କେଉଁଠି ସେହି ଓଠକୁ ରଖିଛ କୁହ ?”

ତିନିଭାଇ କହିଲେ, “ଆମେ ଚୋରି ହୋଇନୁ ଯେ,
 କାହାର ଓଠ ଚୋରି କରିବୁ । ସେହି ଓଠ ଆମ ଆଖିରେ

ସୁଦ୍ଧା ପଡ଼ିନାହିଁ । ରାଜା ପୁଣି କହିଲେ ‘ଯଦି ତୁମେ ଓଠକୁ ଦେଖି ନାହିଁ, ତେବେ ଓଠର ମାଲିକ ଆଗରେ କିପରି ଓଠର ସମସ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିପାରିଲ ? ଆଉ କେଉଁ ସାହସ କରି କହୁଛ ଓଠ ଦେଖିନା ?’ ଏଥିରେ କିଛି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବା କଥା ନୁହେଁ ମହାରାଜ ! ଅମେ ପିଲାଦିନରୁ ତାହା ଭାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷ ପ୍ରତି ମନଯୋଗ ଦେବା ଶିଖିଛି । ଏହି କାରଣରୁ ଆମେ ଓଠଟି ନ ଦେଖି ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ପାରିଲୁ ।

ରାଜା ହସି ହସି କହିଲେ, “ଜଣେ ଲୋକ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖି ନ ଥିବା କୌଣସି ଜିନିଷକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିପାରେ କି ?” ତାହା ଭାଇ କହିଲେ, “ହଁ, ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ପାରିବ । ରାଜା କହିଲେ, “ଯଦି ତୁମେ ସତ ବୋଲି କହୁଛ, ତେବେ ଏଠାରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନିଜର କର୍ମଗୁରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକୁ ଡାକି କାନରେ ବୁପ୍ ବୁପ୍ କରି କଣ କହିଲେ, ପରେ ପରେ କର୍ମଗୁରୀଟି ଚାଲିଗଲା ।”

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଦୁଇଜଣ କର୍ମଚାରୀ ଗୋଟିଏ କାଠ ବାକ୍ସ ଆଣି ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ରଖି ଚାଲିଗଲେ । “ତୁମେ ତାହା ଭାଇ କହି ପାରିବ କି ଏହା ଭିତରେ କଣ ଅଛି ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

ରାଜାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବଡ଼ ଭାଇଟି କହିଲା, “ମହାରାଜ ଆମେ ଚୋର ହୋଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହି ପରୀକ୍ଷାରେ ନିଶ୍ଚୟ ଆମେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବୁ । ଏହି ବାକ୍ସ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ

ଗୋଲ ପଦାର୍ଥ ଅଛି ।” ମଝିଆ ଭାଇ କହିଲା, “ଏହା ଗୋଟିଏ ଡାଳିମ୍ବ ।” ସାନ ଭାଇଟି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ କହିଲା, “ଡାଳିମ୍ବଟି ପାଚିଲା ନୁହେଁ ।”

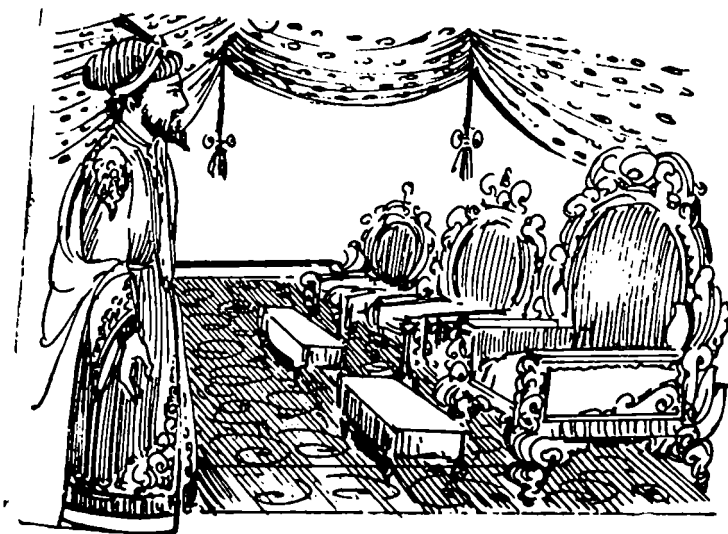
ସବୁ ଶୁଣି ସାରି ରାଜା ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ବାକ୍ସଟି ଖୋଲିଦେବା ପାଇଁ । ବାକ୍ସଟି ଖୋଲିଦେବା ପରେ ସମସ୍ତେ ଦେଖିଲେ ସତକୁ ସତ ଗୋଟିଏ କଣ୍ଡା ଡାଳିମ୍ବ ଅଛି । ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଗଲେ । ରାଜା ଓଟ ମାଲିକକୁ କହିଲେ, “ଏମାନେ ଚୋର ନୁହନ୍ତି ।” ଏମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ । ତୁମେ ନିଜ ଓଟକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଅ । ରାଜା ତାହା ଭାଇଙ୍କୁ କହିଲେ, ‘ତୁମେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ନିର୍ଦୋଷ । ତୁମେମାନେ ଏଠାରୁ ନିଜ ବାଟରେ ଯାଅ, କିନ୍ତୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମରୁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା କହିଯାଅ । କପରି ଜାଣିଲ ଯେ, ଓଟ ହଜିଛି ଏବଂ ଆଉ ଏଇ ଲୋକଟି ତା ମାଲିକ ।”

ବଡ଼ ଭାଇଟି କହିଲା, “ବାଲିରେ ପଡ଼ିଥିବା ପାଦଚିହ୍ନ ଦେଖି ମୁଁ ଜାଣିଲି ଯେ, ଏହି ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଓଟ ଯାଇଛି । ଆଉ ଏଇ ଯେଉଁ ଲୋକଟି ଅମକୁ ଏଠାକୁ ଧରି ଆଣିଛନ୍ତି ସେ ଚାରିଆଡ଼େ ଖୋଜୁଥିବାର ଦେଖି ଅନୁମାନ କଲୁ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଓଟର ମାଲିକ । “ବଡ଼ ଭାଇ ପରେ ମଝିଆ ଭାଇ କହିଲା, “ଓଟଟି ଡାହାଣ ପାଖରୁ ସମସ୍ତ ଘାସ ଖାଇ ଖାଇ ଯାଇଛି । ବାମ ପାଖର ଘାସ କମା ଖାଇନି, ସେମିତି ରହିଛି । ଏଥିରୁ ଜାଣିଲି ଯେ, ଓଟଟିର ବାମ ପଟ ଆଖିଟି କଣା ।”

ରାଜା କହିଲେ, “ଉତ୍ତମୁଙ୍କର କଥା ସତ । ହେଲେ ଓଟଟି ଗୋଟିଏ ଶିଶୁ ସହ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ସ୍ବାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଉଛି, ଏହା କେମିତି ଜାଣି ପାରଲ ?” ସାନ ଭାଇଟି କହିଲା, “ମୁଁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି ଓଟଟି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବାଲିରେ ଆଣ୍ଟୁ ମାଡ଼ି ବସିଥିବାର ଚିହ୍ନ ଅଛି । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ନରମ ଚପଲର ଚିହ୍ନ ସହ ଗୋଟିଏ ସ୍ଲେଟ ଯୋତାର ଚିହ୍ନ ଥିଲା । ଏହି ସ୍ଲେଟ ଯୋତାର ଚିହ୍ନଟି ନିଶ୍ଚୟ କୌଣସି ଶିଶୁର ହେବ ।” ରାଜା ସବୁ ଶୁଣି କହିଲେ, “ପ୍ରକୃତରେ ତୁମେ ଯାହା କହିଲ ତାହା ସତ ହେଲେ ବାକ୍ସ ଭିତରେ କଥା ଭାଲିମ୍ବ ଅଛି ବୋଲି କିପରି ଜାଣିଲ ?”

ବଡ଼ ଭାଇଟି କହିଲା, “ଏହି ବାକ୍ସଟି ଦୁଇଜଣ କର୍ମଚାରୀ ବୋହୂ ଆଣୁଥିଲେ କିନ୍ତୁ ବାକ୍ସଟି ହାଲୁକା ଜଣା ପଡ଼ୁଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ବାକ୍ସଟିକୁ ଡଳେ ରଖିଲେ ସେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଲେଟ ଗୋଲିଆ ଜିନିଷଟିଏ ଗଢ଼ିଯିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲି ।” ମଝିଆ ଭାଇଟି କହିଲା, “ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାବିଲି ବାକ୍ସଟି ନିଶ୍ଚୟ ବଗିଚାରୁ ଆସିଥିବ । ସ୍ଲେଟ ଗୋଲିଆ ପଦାର୍ଥଟି ଭାଲିମ୍ବ ବିନା ଆଉ କଣ ବା ହେବ ! ପୁଣି, ଆପଣଙ୍କର ରାଜ ନଅରଟି ତ ଭାଲିମ୍ବ ଗଛରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଛି ।” ସାନ ଭାଇଟି ଶେଷରେ କହିଲା, “ଏହି ସମୟରେ ଭାଲିମ୍ବ ପାଚେ ନାହିଁ । ଆପଣ ଯଦି ମୋ କଥାକୁ ଅବିଶ୍ବାସ କରନ୍ତି ତେବେ ଭାଲିମ୍ବ ଗଛଗୁଡ଼ିକର ଫଳକୁ ନିଜେ ଯାଇ ଦେଖନ୍ତୁ !

ରାଜା ବରକା ଦ୍ଵାରରେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ଡାଳିମ୍ବ
ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଫଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ । କିନ୍ତୁ ତାହା ଯବୁ କଞ୍ଚା । ରାଜା
ତନି ଭାଇଙ୍କର ବିଜ୍ଞତା ଓ ପରାବେକ୍ଷଣ କରୁବାର କ୍ଷମତା
ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ; ତୁମ୍ଭେମାନେ

ଟଙ୍କା, ପଇସା, ଧନ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବଡ଼ ହୋଇ
ନ ପାର, କିନ୍ତୁ ଜ୍ଞାନ ଓ ବୁଦ୍ଧିରେ ପ୍ରକୃତରେ
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଧନଶାଳୀ । ରାଜା ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ତସ୍ତ
ବିଷୟ ବୁଝିପାର ନିଜର ରାଜଦରବାରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ଆସନରେ ତନି ଭାଇଙ୍କୁ ଅଲଙ୍କୃତ କଲେ । ପ୍ରକୃତରେ
ଧନ ସମ୍ପଦ ସୁଖ ଦିଏ ନାହିଁ । ନିଜ ବୁଦ୍ଧି ହିଁ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ ।

॥ ସୁଖର ଚୂଚକାର୍ତ୍ତ ॥

ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ଜଣେ ଧନୀ ଗୃଣୀ ବାସ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦିନୋଟି ପୁଅ ଓ ଦୁଇଟି ଝିଅ ଥିଲେ । ଗୃଣୀ ଜଣକ ନିଜର ପୁଅ ଓ ଝିଅମାନଙ୍କର ବିବାହ ପରେ ନିଜର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟି ଦେଇଥିଲେ । ସେ ବୁଢ଼ା ହୋଇଗଲା ପରେ ଆଉ କାମ ଧନ୍ଦା କିଛି କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ନିଜ ବଂଶୀଗୃହ ଦାୟିତ୍ବ ବଡ଼ ପୁଅକୁ ଦେଇଦେଲେ ଏବଂ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ତା ପାଖରେ ରହିଲେ ।

ପ୍ରଥମେ ବଡ଼ପୁଅ ବାପାଙ୍କର ବେଶ୍ ସେବା ଓ ଯତ୍ନ ନେଲା । ଭଲ ଭଲ ଜିନିଷ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । କିନ୍ତୁ କିଛି

ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅବହେଳା କଲ । ବଡ଼ ବୋହୂ ମଧ୍ୟ ଭଲ ଯତ୍ନ ନେଲ ନାହିଁ । ବଡ଼ ପୁଅଟି ବାପାଙ୍କୁ କହିଲା, “ବାପା, ଆପଣ ଅନ୍ୟ ପୁଅମାନଙ୍କୁ ବହୁଦିନ ହେଲ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ଏଣୁ ଆପଣ ସେମାନଙ୍କ ଘରଆଡ଼େ ଗୁଲି ଆସନ୍ତୁ ।” ବାପା ବଡ଼ ପୁଅର ସମସ୍ତ କଥା ବୁଝିପାରି ମଝିଆ ପୁଅ ଘରକୁ ଗଲେ ।

ମଝିଆ ପୁଅ ବାପାଙ୍କୁ ଆଦର କରି ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟପେୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲ । ବୋହୂ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଯତ୍ନ ନେଲ । ସେଠାରେ ରହିବା ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧ ଚାଷୀ ସ୍ଥିର କଲେ । ମାତ୍ର ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସେ କିଛି ମାସ ରହିବା ପରେ ବୋହୂ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଚାଲି ହେଲ । କାରଣ ସେମାନେ ନିଜ ପରିବାର ସହିତ ଆଉ ଜଣେ ଲୋକକୁ ପୋଷିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଛି । ବୃଦ୍ଧ ଚାଷୀ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ରହି ନାହାନ୍ତି; ସେ ପୁଅ ବୋହୂର ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ତାଙ୍କ ଘର ଛାଡ଼ି ସାନ ପୁଅ ଘରକୁ ଗଲେ ।

ସାନ ପୁଅ ଓ ବୋହୂ ପ୍ରଥମେ ବୁଢ଼ାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇଲେ । ମାତ୍ର ମାସେ ନ ପୂରୁଣୁ ସାନ ବୋହୂ ତାଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କଥାରେ ଚିଡ଼ି ଚିଡ଼ି ହେଲା । ପାଟି କରି ଚାଲି ଗୁଲଜ ଆରମ୍ଭ କଲା । “ଯେଉଁ ବଡ଼ ପୁଅକୁ ଜମିବାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ, ପାଖରେ ନ ରହି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆସି କାହିଁକି ରହୁଛନ୍ତି” ବୋଲି କହିଲା । ବୃଦ୍ଧଚାଷୀ ସବୁ ଶୁଣି ନିଜର ଅପମାନ ଭାବ ସାନ ପୁଅର ଘର ଛାଡ଼ି ବଡ଼ ଝିଅ ଘରକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ

କେତୋଟି ସପ୍ତାହ ରହିବା ପରେ ସାନଝିଅ ଘରକୁ ଗଲେ । ଶେଷରେ ତାର ଚାଲିଚଳନ, ଆଚାର ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ସାନ ଝିଅର ଘର ମଧ୍ୟ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଛାଡ଼ିଲେ । ବୁଢ଼ା ପାତ୍ରଜଣଯାକ ପୁଅଝିଅଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲେ ସିନା, କୋଟଟି ପୁରା ଚରି ଯାନ୍ତିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେହିହେଲେ ତାଙ୍କପାଇଁ ନୂଆ କୋଟଟିଏ କିଛି ଦେଲେନି । ତାଙ୍କୁ ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିବା ପାଇଁ ଲୁକ ଲୁଗିଲା । ଦିନେ ବୃଦ୍ଧଗୁଣୀଙ୍କ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ପଚାରିଲେ, “ଭାଇ ! ଖବର କଣ ? ତୁମେ ଏମିତି ଦରିଦ୍ରଙ୍କ ପରି ଚଳୁଛ କାହିଁକି ? ତୁମର କୋଟଟା ଚରିଗଲାଣି । ତୁମେ ତ ବଡ଼ ଜମିଦାର ଘରର ଲୋକ ।” ବୃଦ୍ଧ ଜଣଙ୍କ ତାଙ୍କ ଘରର ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଶୁଣାଇ କହିଲେ---“ଭାଇ ! ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଜମିବାଡ଼ି ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାଣ୍ଟିଦେଇ ବଡ଼ ଭୁଲ୍ କରୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ବାରଦ୍ଦାର ଶୁଣୁପିଣ୍ଡା ହେଉଛି । ମୋର ପିଲାମାନେ ତାଙ୍କର ପୋଷା କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ବେଶ୍ ଭଲ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ଉପଯୁକ୍ତ ଯତ୍ନ ନେଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ଆଜି କେହି ପଚାରି ନାହାନ୍ତି ।”

ବନ୍ଧୁ ଜଣଙ୍କ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣି କହିଲେ, “ଦୁଃଖ କରନି ଭାଇ, ମୁଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ମୁଁ ଯାହା କହିବି ତାହା କର । ଦେଖିବ ତୁମେ କେମିତି ଆକାବନ ସୁଖରେ ରହିବ । ମୋର ଭଣ୍ଡାର ଘରେ ଗୋଟିଏ ସିନ୍ଦୂକ ଅଛି । ତାକୁ ନେଇ ତୁମର ଯେତେଟି ପୁଅଝିଅ ସେତେଗୋଟି ଚାରି ତଥାରି କରିଦିଅ । ଯେତେବେଳେ ତୁମ ପାଖକୁ ଯିଏ ଆସିବ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଚାରି ଦେଇ କହିବ, “ଏ ଚାରି ରଖ ।

ମୁଁ କିଛି ଗୁପ୍ତଧନ ଲୁଚାଇ ରଖିଛି । ମୁଁ ମଲ୍ଲପରେ ପାଇବ । ମୁଁ ମଲ୍ଲବେଳେ ସିନ୍ଦୂକଟି କେଉଁଠି ଅଛି ତାହା କହିବି ।” ଗୁଣୀ ଜଣକ ବନ୍ଧୁଙ୍କ କଥା ମାନ ପାଞ୍ଚୋଟି ଚାକିର କଲେ ।

ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ବଡ଼ପୁଅ ଯେତେବେଳେ ଆସିଲା, ସେ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଚାକିର ଦେଇ କହିଲେ—ତୁ ଏଇ ଚାକିର କାଟିଟି ରଖ, ମୁଁ ମରବା ପୂର୍ବରୁ ଗୁପ୍ତଧନ ଥିବା ସିନ୍ଦୂକଟି ଦେଖାଇଦେବି । ଏଥିରେ ବଡ଼ପୁଅ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇଗଲା । ତା ପରଦିନ ବୁଢ଼ା ଯେତେବେଳେ ବୁଲିବା ପାଇଁ ବାହାରିଲେ, ବଡ଼ପୁଅ କହିଲା, “ବାପା, ଏଇ ଚାକିର ପେଣ୍ଠକୋଟ ପିନ୍ଧି ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଏଇ ନୂଆ ପେଣ୍ଠକୋଟ ନିଅନ୍ତୁ । ଆପଣ ଚାଲି ଚାଲି କେମିତି ଯିବେ ? ଦେହରେ କେଉଁଠି ବଳଅଛି ? ମୁଁ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଠିକ୍ କରିଦେଉଛି ।” ଏହା ପରଠୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବାପା ଗଲେ ବଡ଼ପୁଅ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ସଜାଡ଼ି ଦିଏ ।

ଏଇକଥା ଦେଖି ଅନ୍ୟ ଚାକିର ଭାଇ ଭଉଣୀ ମଧ୍ୟ ଭାବିଲେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ନିଶ୍ଚୟ ଧନ ଅଛି । ସେ ଉପରକୁ ଖାଲି କିଛି ନଥିଲାପରି ଦେଖାଇ ଦେଉଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଧନ ନଥିଲେ ବଡ଼ଭାଇ ସେମାନଙ୍କୁ କି କରି ନଥାନ୍ତେ । ଏଣୁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ଥରକୁ ଥର ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ବୁଢ଼ା ଯେତିକି ସେମାନଙ୍କୁ ମମତା ଖୋଜୁଥିଲେ ତାଠାରୁ ବହୁତ ବେଶୀ ଆଦର ପାଇଲେ । କିଛି ଅଭାବ ରହିଲା ନାହିଁ । ପିଲାମାନେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଯତ୍ନ ନେଲେ, ସବୁ ଜିନିଷ

ଖଞ୍ଜିଦେଲେ । ନିଜ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କର ଶେଷ ଜୀବନ ଅତି ସୁଖରେ କଟିଲା ।

ଅନେକ ବର୍ଷ ପରେ ଯେତେବେଳେ ବୁଢ଼ାଙ୍କ ମରଣ ସମୟ ନିକଟ ହୋଇ ଆସିଲା, ସେ ସବୁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପାଖକୁ ଡାକି କହିଲେ — ପିଲାମାନେ ସିନ୍ଦୂକଟି ଜିଲ୍ଲା କୋର୍ଟ ମାଫିତରେ ଅଛି । ତୁମ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ଚାରିଅଛି...” ଏତିକି କହି ସେ ଆଖି ବୁଜିଦେଲେ ।

ଏହାପରେ ପିଲାମାନେ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଓ ପଡୋଶୀଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ହୋଇ ବାପାଙ୍କର ଶୁଦ୍ଧି ଫିୟା ଖୁବ୍ ଆଡମ୍ବରରେ କଲେ । ଶୁଦ୍ଧିଫିୟା ଶେଷହେବା ପରଦିନ ସକାଳୁ ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଗ୍ରାମରଷୀଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି କୋର୍ଟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସିନ୍ଦୂକରେ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ସମସ୍ତେ ବାଣ୍ଟି ନେବେ ବୋଲି ଖୁସିରେ ଚାରି ଖୋଲିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ସିନ୍ଦୂକ ଭିତରେ ନିଜ ବୁଢ଼ା ବାପାଙ୍କ ଆଶାବାଢ଼ି ଏବଂ ତାଙ୍କ ହାତଲେଖା ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜ ପଡ଼ିଛି । କାଗଜଟିରେ ଲେଖାଥିଲା, “ପିଲାମାନେ, ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସାଧୁ, ସଜ୍ଜୋଟ ଓ ଉତ୍ତମ ମଣିଷ କରି ଗଢ଼ି ପାରିନି, ଏଣୁ ମୋତେ ପିଟିବା ଉଚିତ ।”

॥ ଅଳସେଇ ରଜା ହିଁ ଅ ॥

ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ମାଆ ଓ ପୁଅ ଦୁଇଜଣ ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଦରିଦ୍ର ଥିଲେ । ଭଲକରି ଗଣ୍ଡେ ଖାଇବାକୁ ପାଉ ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ବଳଦ ଥିଲା ଏବଂ ଅଳ୍ପ ଜମି ଥିଲା । ମାଆ ପୁଅକୁ କହିଲା, “ପୁଅରେ ଆମର ଗୋଟିଏ ବଳଦଦ୍ୱାରା ଜମି ଚଷି ହଲକରି ପାରିବୁନାହିଁ । ଆମେ ଶ୍ରେକରେ ଆଉ କେତେଦିନ ସହିବା । ଯଦି ମୋତେ ବଳଦ ସହ ଯୋଗ ହଲ କରିବୁ, ତେବେ ଭଲକରି ଗଣ୍ଡେ ଖାଇବାକୁ ପାଇବା । ପୁଅ ମଧ୍ୟ ମାଆର କଥାରେ ବଳଦସହ ମାଆକୁ ଯୋଗ ଜମି ଚଷି କଲା ।

ଦିନେ ରଜା ସେଇବାଟଦେଇ ଗଲାବେଳେ ଦେଖିଲେ, ଜଣେଯୁବକ ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ୀକୁ ବଳଦ ସହ ଯୋଗ ଜମି ଚଷିଛି ।

ରାଜା ସେଠାରେ ଅଟକି ଯାଇ କମ୍‌ଗୁରୀଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ
 ସେଇ ଯୁବକ ଜଣଙ୍କୁ ଧରି ଆଣିବା ପାଇଁ । ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ
 ହାଜର ହୋଇ ଯୁବକଟି କହିଲା, “ମହାରାଜ ! ଆମେ ଦରଦ୍ର ।
 ଆଉ ଗୋଟିଏ ବଳଦ କେଉଁଠୁ ଆଣିବୁ ? ଏଣୁ ମୋ ମାଆ
 କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ଯୋଗି ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ । ମୁଁ ମାଆଙ୍କ କଥାରେ
 ଗୁଣକାମ କଲି ।” ରାଜା କହିଲେ, ତୁମେ ତୁମ ବୁଢ଼ୀ ମାଆଙ୍କୁ
 ଶୀଘ୍ର ଫିଟାଇ ଦିଅ । ମୁଁ ଗୋଟିଏ ବଳଦ ଦେବି । ତାକୁ

ଯୋଗି ଜମି ବଞ୍ଚିବ । ଏଥିରେ ଯୁବକଟି ରଜିହେଲା । ରାଜା
 ଆଦେଶ ଦେଲେ—ଗୋଟିଏ ଷଣ୍ଢ ଆଣି ଯୁବକକୁ ଦିଅ ।
 କମ୍‌ଗୁରୀମାନେ ଗୋଟିଏ ମାରଣୀ ଷଣ୍ଢ ଆଣିଦେଲେ ।

ଯୁବକଟିଏ ଦଉଡ଼ାଟିଏ ଷଣ୍ଢର ଶିଙ୍ଗ ଉପରକୁ ପକାଇ
 ତାର ଗୋଡ଼ଗୁଡ଼ିକୁ ଛନ୍ଦି ବାନ୍ଧିଦେଲା । ନିଜ ଗୁହାଳରେ

ତାକୁ କିଛି ଖାଇବାକୁ ନଦେଇ ଚାରିଦିନ ପକାଇ ଦେଲା । ପଞ୍ଚମ ଦିନ ଷଷ୍ଠି ଟିକିଏ ଖାନ୍ତୁ ପଡ଼ିଲା । ସେଦିନ ତାକୁ ସେ ବାଲୁଟିଏ ତୋରଣି ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବିଡ଼ା ଛଣ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ତା ପରଦିନ ସେ ତାକୁ ବଳଦ ସହ ଯୋଗ ଜମି ଚଷଲା । ଷଷ୍ଠି ଦିନକୁ ଦିନ ଯେତେ ଭଲକାମ କଲା ତାକୁ ସେତେ ଅଧିକ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ।

ଦିନେ ରାଜା ଯୁବକଟି କପରି ଜମି ଚଷୁଛି ଦେଖିବାକୁ ବାହାରିଲେ । ଦେଖିଲେ ମାରଣା ଷଣ୍ଢ ପୋଷା ମାନ ଯାଇଛି । ତାହାଦ୍ୱାରା ଚାଷକାମ ସୁରୁଖୁରୁରେ କରୁଛି । ଏହା ଦେଖି ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ସେ ଯୁବକକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ମୋର ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଅଛି । ତାକୁ ତୁମ ସହ ବିବାହ ଦେବ । ସେ କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ଅଳସେଇ । କିଛି କାମ କରୁନାହିଁ । ଏଣୁ ତୁମେ ତାକୁ କାମ କରେଇବ । ତୁମେ ତୁମର ମାଆଙ୍କୁ କାଲି ପ୍ରାସାଦକୁ ପଠାଇବ । ଏହା କହି ରାଜା ଚାଲିଗଲେ ।”

ଯୁବକଟି ରାଜାଙ୍କର ସବୁକଥା ମାଆକୁ କହିଲା । ଏବଂ ତା ପରଦିନ ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରକାରେ ପ୍ରାସାଦକୁ ବୁଢ଼ୀକୁ ପଠାଇଲା । ଦରବାରର ଲୋକେ ବୁଢ଼ୀକୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ । ବୁଢ଼ୀ ନିଜ ପୁଅ ସହିତ ରାଜାଙ୍କ ଝିଅର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକାଇଲା । ସେଥିରେ ରାଜା ରାଜି ହୋଇଗଲେ । ବିଧି ଅନୁସାରେ ଉଭୟଙ୍କର ବିବାହ ହେଲା ।

ବାହାଘର ସରିବା ପରେ ଭଜକୁମାରୀ ଚାଷୀ ଘରେ ରହିଲା । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳୁ ଉଠି କିଛି କାମ ନକରି ଗୋଡ଼

ଉପରେ ହାତ ପକାଇ ବୁଝୁଛୁ ବସେ । ବୁଢ଼ୀ ଏକଥା ଦେଖି ତା ପୁଅକୁ କହିଲା—“ପୁଅ ! ତୁ କାହିଁକି ତାକୁ ବାହାହେଲୁ । ସେ ରଜାଘରର ଝିଅ । ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ପୋଇଲି, ଦାସୀ, ପରବରୀ ଥିଲେ । ଏଠାରେ ଆମର କେହି ନାହିଁ । ଆମେ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ । କାମ ନ କଲେ କେମିତି ଚଳିବା ।” ପୁଅଟି ତା ମାଆକୁ କହିଲା, “ତୁ ମନଦୁଃଖ କରନା । ମୁଁ ତାକୁ ଠିକ୍ କରିଦେବି । ସେ ଆଉ ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ କାମ କରିବ ।”

ତା ପରଦିନ ଯୁବକଟି ତା ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଲାନାହିଁ । ସେ ତା ସ୍ତ୍ରୀକୁ କହିଲା—ମୁଁ ଏବଂ ମୋ ମାଆ କାମ କରୁଛୁ । ଏଣୁ ଘରେ ଖାଉଛୁ । ତୁ କିଛି କାମ କରୁନୁ । ତୋତେ କିଛି ହେଲେ ଖାଇବାକୁ ଦିଅ ହେବନି । ଏଇଟା ରଜାଙ୍କ ଘର ନୁହେଁ ଯେ, କାମ ନକଲେ ଖାଇବାକୁ ମିଳିଯିବ ।” ତା ପରଦିନ ରାଜକୁମାରୀ ସକାଳୁ ଉଠି ତାଙ୍କର ଅଣୋକ ଓଲାଇ ଦେଇ ପୁଅପରି ବସିଲା । ସଞ୍ଜବେଳେ ଯୁବକଟି ତା’ ମାଆକୁ କହିଲା—ଛୋଟ ରୁଟି ଏବଂ କିଛି ପାଣି ରାଜକୁମାରୀକୁ ଦିଅ ।

ତା ପରଦିନ ରାଜକୁମାରୀ ସକାଳୁ ଉଠି ଘର ଏବଂ ବାଡ଼ି ଓଲାଇଲା । ସେଦିନ ତା’ ସ୍ତ୍ରୀ ତାକୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ରୁଟି ଏବଂ କିଛି ପାଣି ଦେଲା । ରାଜକୁମାରୀ ଭାବିଲା, “ଏଇଟା କି ଘର ଯେ ସବୁବେଳେ ମୋତେ କାମ ନ କଲେ ଖାଇବାକୁ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ମୋର ବାପ ଘରେ କିଛି କାମ ନ କରି ଆରାମରେ ମନଇଚ୍ଛା ଖାଉଥିଲି । ଏଠାରେ କାମକଲେ ମଧ୍ୟ ଏତିକି ଟିକିଏ ଖାଇବାକୁ ମିଳୁଛି । “ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ରାଜକୁମାରୀ

ଘରର ସମସ୍ତ କାମ ନିଜ ହାତରେ କଲୁ । ରନ୍ଧାବତ୍ତା ବାସନ ମଜା ସମସ୍ତ କାମ କଲୁ । ସେ ପରଶ୍ରମ କଲୁ । ଏଥର ତାର ଶାଶୁ ଓ ସ୍ୱାମୀ ଯାହା ଖାଉଥିଲେ ତାକୁ ତାହା ଖାଇବାକୁ ମିଳିଲା ।

ଦିନେ ରଜା ରାଣୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ମୁଁ ଆମର ଅଳସେଇ ବୈଅଟାକୁ ଦେଖି ଆସିବି । ସେ କମିତ ଧକ୍କି ଏବଂ କଣ କରୁଛି । ରଜା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଉପହାର ଧରି ଚାଷୀ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଚାଷୀ ଦ୍ଵାରରେ ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ରଜକୁମାରୀ ରଜାଙ୍କର ଘୋଡ଼ାକୁ ଖୁଣ୍ଟିରେ ବାନ୍ଧିଦେଲା ଏବଂ ଘର ଭିତରକୁ ଡାକିନେଇ ବସିବା ପାଇଁ ଆସନ ଦେଲା । କିଛି ରସୁଣ ଆଣି ତା ବାପାଙ୍କୁ ଦେଇ କହିଲା, “ଏହାର ଚେପା ଛଡ଼ାଇ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବି । ଏହି ସମୟରେ ରଜକୁମାରୀର ଶାଶୁ ଘରକୁ ଆସିଲେ ଏବଂ ରଜା ରସୁଣ ଛଡ଼ାଇ ଥିବାର ଦେଖି ସେ ତାଙ୍କ ବୋହୂକୁ ପାଟିକରି କହିଲେ, “ଆଲୋ ବୈଅ ! ତୁ ରଜାଙ୍କୁ ରସୁଣ ଛଡ଼ାଇବା ପାଇଁ କାହିଁକି ଦେଇଛୁ ?” ରଜକୁମାରୀ ଉତ୍ତର ଦେଲା ଯେ ତାଙ୍କ ବାପା କାମ ନ କଲେ ତାଙ୍କୁ ଏଇ ଘରେ କିଛି ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ ନାହିଁ । ଏଣୁ ସେ ରସୁଣ ଚେପା ଛଡ଼ାଇଲେ କିଛି ଖାଇବାକୁ ମିଳିବ ।”

ଏଇ କଥା ଶୁଣି ରଜା ଓ ବୁଢ଼ୀ ହସିଲେ । ତା ପରେ ରଜା ନିଜ ବୈଅ କପରି କାମ କରୁଛି ଜାଣି ନିକଟରୁ ସବୁ ବୁଝିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ରାଣି ଶ୍ଵେତଜନ ପରେ ସକାଳେ

ରାଜା ନିଜ ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରିଲେ । ରାଣୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଆମ
 ଝିଅ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବଦଳି ଯାଇଛି” ଏବଂ ଝିଅ ଘରର
 ସବୁ ଘଟଣା କହିଲେ । ଏହା ଶୁଣି ରାଣୀ ଖବ୍ ଖୁସି ହେଲେ ।
 ରାଜା ତାଙ୍କର ଝିଅ ଓ କାହିଁକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ଗୋଟିଏ ଭଲ

ଭୋଜ ଦେଲେ । ଗୃଣୀଟିର କୁଡ଼ିଆକୁ ଭାଙ୍ଗି ଗୋଟିଏ ପ୍ରାସାଦ
 ତୋଳିଦେଲେ ଏବଂ କିଛି ଜମିବାଡ଼ି ଓ ପୋଇଲି ସହ ହଲ
 ବଳଦ ଓ କିଛି ଅର୍ଥ ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ । ମା, ପୁଅ ଏବଂ
 ରାଜକୁମାରୀ ଏଥର ଖୁବ୍ ଖୁସିରେ ଚଳିଲେ ।

॥ ବୁଦ୍ଧି ଯାର ବଳ ତାର ॥

ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଦିନେ ସୁଖ, ସମ୍ପଦ ଓ ବୁଦ୍ଧିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ “କିଏ ବଡ଼” ଏଥିପାଇଁ ଯୁକ୍ତି ଡର୍କ କଲେ । ସମସ୍ତେ କହୁଥାନ୍ତି “ମୁଁ ବଡ଼” ।

ସୁଖ କହିଲା— “ଯଦି ଜଣେ ଲୋକର ସୁଖ ନାହିଁ ତାହାହେଲେ ବୁଦ୍ଧି ଓ ଧନ ତାହାର କୌଣସି ଉପକାରରେ ଆସେ ନାହିଁ ।”

ଏଇ କଥା ଶୁଣି ସମ୍ପଦ କହିଲା—ତୁମେ ଯାହା କହୁଛ ସେ କଥାର କିଛି ହେଲେ ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ମୁଁ ହେଉଛି ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ବଡ଼ । ସମ୍ପଦ ବିନା ବୁଦ୍ଧି ଓ ସୁଖ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅକାମୀ ।

ଶେଷରେ ସବୁ ଶୁଣି ସାର ବୁଦ୍ଧି ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହିଲା—
 “ମୁଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କାରଣ ଜଣେ ଲୋକର ଯଦି କିଛି
 ହେଲେ ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ, ତେବେ ତାର ସୁଖ ଓ ସମ୍ପଦ କିଛି
 ହେଲେ ରହିବ ନାହିଁ ।”

ସେମାନଙ୍କର ସୁଲୁଚକ ସରିଲା ନାହିଁ । ବୁଦ୍ଧି କହିଲା,
 ଆଗରେ ଯେଉଁ ଦରିଦ୍ର ଗୃଣୀଟି ଯାଉଛି, ସେ ନିଜ ଜମିରେ
 ଗୃଷକର ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଛି । ଆମେ ତନିଜଣ ତା
 ନିକଟରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବା କିଏ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ।
 ଏହି କଥା କହୁ କହୁ ସମ୍ପଦ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଗୃଣୀର ହାତକୁ
 ଧରି କହିଲା, “ଧାନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ତୁମ ଜମିରେ ସୁନା, ରୂପା
 ଫଳୁ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ସେ ଜମିଟି ସୁନା, ରୂପାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ
 ହୋଇଗଲା ।”

ବୁଦ୍ଧି ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ଦେଖିବା ସମ୍ପଦ କେତେ
 ବଡ଼ । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ବୁଦ୍ଧି ଗୃଣୀର ସମସ୍ତ ବୁଦ୍ଧିକୁ
 ଅପହରଣ କରିନେଲା । ନିଜ ଜମିରେ ସୁନା ରୂପା ଫଳିବା
 ଦେଖି ଗୃଣୀଟି ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଗ୍ରାମର ଜମିଦାରଙ୍କୁ କହିଲା,
 “ମୋ ଜମିରେ ଖାଲି ପଥର ଫଳୁଛି ।” ଏଇ କଥା ଶୁଣି
 ଜମିଦାର ତା ଜମିକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାହାରଲେ । ଦେଖିଲେ
 ଖାଲି ସୁନା ରୂପା ଫଳୁଛି । ଏହା ଦେଖି ଜମିଦାର ଭାବିଲେ
 ଲୋକଟିର କିଛି ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ଏଣୁ ତାକୁ ଆଉ ଖଣ୍ଡେ ଭଲ
 ଜମି ଦେଇ ସେ ଜମିକୁ ନେଇଗଲେ ।

ସୁଖ ଭାବିଲା, “ବିଚର ଗରୀବ ଗୃଣୀଟି ନିଜର ସମସ୍ତ
 ସମ୍ପଦ ଓ ବୁଦ୍ଧି ହରାଇଲା । ଏଣୁ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।

ଏହା ଭାବ ଗୋଟିଏ ଧନୀ ବଣିକ ଦଳ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ବଣିକମାନେ ଗର୍ଷାଟିକୁ ଦେଖି କଥାବାଉଁ । ହେଲେ, ‘ଏହି ଲୋକଟି ଅତି ସତ୍ୟବାଦୀ ଓ ଦୟାଳୁ । ଏହାକୁ ଆମେ ଆମ ଦଳର ସଭାରେ କରିବା ଏବଂ ତାଙ୍କ କଥାମାନ ଆମେ ଚଳିବା ଏହା କହି ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଓଟ ଉପରେ ଗ୍ରାମକୁ ନେଇଗଲେ । ସେଠାରେ ରାତି ହେବାରୁ ଅଟକି ଗଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ବଣିକ ସ୍ଥାନୀୟ ଜମିଦାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ କହିଲା ଯେ ତାଙ୍କ ଝିଅକୁ ଆମ ଦଳର ସଭାରେ ସହ ବିବାହ ଦିଅନ୍ତୁ । ଏଇ କଥା ଶୁଣି ଜମିଦାର ରାଜି ହୋଇ କହିଲେ, “ଝିଅ ଯଦି ତୁମ ସଭାରେ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବ ତେବେ ବିବାହ ଦେବି ।”

ତା ପରଦିନ ସକାଳୁ ଜମିଦାର ନିଜ ଝିଅକୁ ତାର ସହଚରୀଗଣଙ୍କ ସହ ସେଠାକୁ ନେଲେ । ଗ୍ରାମର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୁବତୀମାନେ ମଧ୍ୟ ବରକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଗଲେ । ଯୁବକଟି ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦର ଓ ବଳିଷ୍ଠ । କିନ୍ତୁ ତା ପାଟିରୁ ପଦେ ହେଲେ କଥା ବାହାରୁ ନାହିଁ । ଲୋକଟି ବୋଧେ ମୂକ କିମ୍ବା ତାର କିଛି ବୁଦ୍ଧି ନ ଥିବ । ନଚେତ୍ କଥା କହୁନାହିଁ କାହିଁକି ? ସେ ଜମିଦାର ଝିଅଙ୍କର ଆଦୌ ଯୋଗ୍ୟପାତ୍ର ନୁହେଁ । ଏପରି ଯୁବତୀଗଣ କଥାବାଉଁ । ହେଉଥିଲେ ।

ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ଏପରି କଥାବାଉଁ । ଜମିଦାର ଶୁଣି-ପାରି ଚିନ୍ତା କଲେ, “ସେ କଣ ମୋର ଝିଅକୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରୁନାହିଁ ତେବେ କାହିଁକି କଥା କହୁନି । ମୋତେ ପରିହାସର ପାତ୍ର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ତଥାପି ଦେଖିବା ସକାଳ

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କରିବା । କେତେ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଥାଯିବ ଦେଖିବା ।” ସକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପେକ୍ଷା କଲେ ମାତ୍ର ଯୁବକଟିର ପାଟିରୁ ପଦେ ହେଲେ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଏହା ଦେଖି ଜମିଦାର ଭାବିଲେ, “ଯଦି ମୋର ଝିଅକୁ ଅବହେଳା କରେ ତେବେ ମୋତେ ବଡ଼ ଅପମାନ ହେବ ।” ଏଣୁ ଭୀଷଣ ରାତିଯାଇ ଜମିଦାର ସେହି ଯୁବକଟିକୁ ମାରିଦେବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ବୁଦ୍ଧି, ସମ୍ପଦ ଓ ସୁଖ ଏକାଠି ଡକାଡକି ହୋଇ ଗୃଣୀଟିର ଅବସ୍ଥା କଣ ହେଲା ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ଗୃଣୀଟି ଯେଉଁଠି ଥିଲା ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ସବୁ ବୁଝା ଶୁଝା କରି ଜାଣିଲେ ଯେ, ଗୃଣୀଟିକୁ ଲୋକମାନେ ମାରିଦେବେ । ଏକଥା ଶୁଣି ସୁଖ ଓ ସମ୍ପଦ ମିଶି ବୁଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରଶଂସା କରି କହିଲେ, “ଆମେ ସ୍ବପ୍ନଭାବେ ତୁମ ନିକଟରେ ସ୍ବାକାର କରୁଛୁ ଯେ, ଆମେ ଦୁଇଜଣ ତୁମ ପାଖରେ ପରାଜିତ ହେଲୁ । ପ୍ରକୃତରେ ତୁମେ ହିଁ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ । ଏବେ ଗୃଣୀଟିର ସମସ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ଫେରାଇ ଦେଇ ତାର ଜୀବନ ରକ୍ଷା କର ।”

ବୁଦ୍ଧି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଗୃଣୀର ଯେତକ ବୁଦ୍ଧିଥିଲା ତାର ଦୁଇଗୁଣ ବୁଦ୍ଧି ଦେଲା । ଯେତେବେଳେ ଗାଣୀଟିର ସମସ୍ତ ବୁଦ୍ଧି ଫେରି ଆସିଲା ସେ ଭାବିଲା ଯେ, ଏଠାରେ ତାକୁ କିଛି କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନଚେତ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ହେବ । ସେହି ଗାଣୀଟି ଟୋପିଟାକୁ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ପିନ୍ଧି ତାର ଦାଢ଼ିରେ ହାତମାରି କହିଲା, “ମହାମାନ୍ୟ ଜମିଦାର ମୋତେ କିଛି କହିବାକୁ ହେବ । ଏଥିରେ ଆପଣ କିଛି ହୋଧ କରିବେ

ନାହିଁ ।” ଜମିଦାର ଏଥିରେ ରାଜି ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅନ୍ୟମାନେ ଖୁସି ହୋଇଗଲେ ।

ଯୁବକଟି ତା କଥା ଆରମ୍ଭ କରି କହିଲା, “ମୁଁ ଯେବେ ଛୋଟ ଛୁଆ ହୋଇଥିଲି ସେତେବେଳେ ଶତ୍ରୁ ଆମ ଗାଁକୁ ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ଲୋକମାନେ ଉତ୍ସରେ ନିଜ ନିଜ ପିଲା-ଛୁଆଙ୍କୁ ଧରି ଗ୍ରାମ ଛାଡ଼ି ବଣ ଜଙ୍ଗଲକୁ ପଳାଇଲେ । ଗ୍ରାମରେ କେହି ରହିଲେ ନାହିଁ । କେବଳ ମାତ୍ର ଜଣେ ଯୁବତୀ ରହିଲେ । ସେ ପୁରୁଷ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଘୋଡ଼ା ଚଢ଼ି ନିଜ ବେଣିକୁ ଟୋପିରେ ଲୁଚାଇ ଦେଇ ପୁରୁଷଙ୍କ ପରି ବେଶ ଧରି ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଏକା ଏକା ବାହାର ପଡ଼ିଲା । ଯେତେବେଳେ ଶତ୍ରୁମାନେ ପଳାଇଲେ ଯୁବତୀଟି ହସି-ହସି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ଜଙ୍ଗଲରୁ ଫେରାଇ ଆଣି ନିଜ ଗ୍ରାମରେ ରହିବା ପାଇଁ କହିଲା । ସେହି ଯୁବତୀ ପରି ଆପଣଙ୍କ ଝିଅ ସାହସୀ ଏବଂ ଯୋଦ୍ଧା ହେବ କି ନା ତାହା ମୁଁ କାଲିଠାରୁ ଭାବୁଥିଲି ।

ଜମିଦାର ଏଇ କଥା ଶୁଣି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲେ ଏବଂ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଯୁବକଟି ସହ ନିଜ ଝିଅର ବିବାହ ସକାଶେ ସମସ୍ତ ଅୟୋଜନ କଲେ । ବିବାହ ପରେ ଯୁବକଟି ନିଜ ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଏବଂ ବଣିକମାନଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଚାଲିଗଲେ । ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନେଇ ସେହି ବଣିକଦଳ ସହ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଖୁବ୍ ଖୁସିରେ କାଳ କାଟିଲେ । ଏଣୁ ଲୋକମାନେ କହିଥାନ୍ତି, “ଯଦି ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ ତେବେ ସୁଖ ଓ ସମ୍ପଦ ତୁମର କୌଣସି ଉପକାରରେ ଆସେ ନାହିଁ ।”

॥ ବୁଦ୍ଧି ଆ ନାଉରୀ ॥

ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ଜଣେ ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ସେ ସର୍ବଦା ନିଜେ ବିଦ୍ଵାନ ହୋଇ ଅନ୍ୟକୁ ଖାତର କରୁ ନ ଥିଲେ । ସବୁବେଳେ ଅଳ୍ପ ପାଠ ଆ ଲେକକୁ ଏବଂ ମୂର୍ଖ-ମାନଙ୍କୁ ଘୃଣା କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ କର୍କଶ ଭାଷାରେ ଗୁଡ଼ାଏ କଟୁକଥା ଶୁଣାଉଥିଲେ । ସେ ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କରନ୍ତି ଏବଂ ଭୟ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେହି ଗ୍ରାମର ଜଣେ ଦରିଦ୍ର ଯୁବକ କିପରି ସେହି ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଗର୍ବକୁ ଭୁଲି କରବ ଭାବୁଥାଏ । ଯୁବକଟିର ବେଉଷାଥିଲା ନଦୀରେ ନୌକା ଗୁଲନ କରି ନିଜର ପରିବାରକୁ ଭରଣ ପୋଷଣ କରିବା ।

ଦିନେ ସେହି ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କୁ ନଦୀ ପାର ହୋଇ କୌଣସି ଜରୁରୀ କାମରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେ ନଦୀ କୂଳରେ ଠିଆ ହୋଇ ନୌକାବାଲାକୁ ଡାକ ପକାଇଲେ । ଯୁବକଟି ନିଜ ନୌକାରେ ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ବସାଇ ଆସୁଲା ମାରିଲା । ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ନୌକାରେ ଏକାକୀ ଯାଉଥିବାରୁ ଚୁପ୍ ହୋଇ ବସି ନ ପାରି ନିଜର ବୁଦ୍ଧି ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ସହ ନୌକାବାଲାର ଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ନୌକାବାଲାକୁ ପଚାରିଲେ, “ଆରେ ନାଉରୀଆ ! ତୁ କିଛି ପାଠ ପଢ଼ିଛୁ ?” ନୌକାବାଲାଟି କହିଲା, “ମୁଁ କିଛି ପାଠ ଶାଠ ପଢ଼ିନି । ଆମେ ତ ଦରିଦ୍ର ଲୋକ । ଟଙ୍କା କୋଉଠି ପାଇବୁ ଯେ, ପାଠ ପଢ଼ିବୁ । ପାଠ ନ ଥିଲେ କଣ ହେଲା ଏଇ ମୋର ଦୁଇବାହା ଆଉ ଏ ନୌକା ଏବଂ ଏହି ନଦୀଥିଲେ କେବେହେଲେ ମୋ ପେଟ ଅପୋଷା ହେବନି ।”

ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ କହିଲେ, “ଆରେ ତୁ ତ ପାଠ ଶାଠ କିଛି ପଢ଼ିନୁ ? ତୋର ଜୀବନ ଅକାରଣ । ତୁ ପାଠର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିବୁ କୁଆଡୁ ? ତୋ ଦ୍ଵାରା କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ହେବନି । ତୁ ଗୋଟିଏ ଅପଦାର୍ଥ । ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକ ଯୁବକ ନାଉରୀଆକୁ ଅପମାନ ଲାଗିଲା । ପୂର୍ବରୁ ସେ ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଗର୍ବ କିପରି ଭ୍ରାନ୍ତିକ ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କ ଠାରୁ ଏପରି କର୍କଶ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ନାଉରୀଆଟି ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଏବଂ କିପରି ସେ ଅପଦାର୍ଥ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦେଖାଇ ଦେବ ବୋଲି ମନରେ ଭାବିଲା । ସେତେବେଳେ ନୌକାଟି ମଝି ନଦୀରେ

ଥିଲା । ନାଉରିଆଟି ଜାଣିଶୁଣି ନୌକାଟିକୁ ଗୋଟିଏ ପାଖକୁ ଢଳାଇ ଦେବାରୁ ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କ ନଦୀର ପ୍ରାନ୍ତର ସେତାକୁ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲେ ।

ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କ ପାଣିରେ ଉବୁଟୁରୁ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହା ଦେଖି ନାଉରିଆଟି କହିଲା, “ମୁଁ ତ ଜଣେ ଅପଦାର୍ଥ ଯୁବକ, ଆପଣ ନିଜ ବିଦ୍ୟା ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା ବର୍ତ୍ତମାନ ରକ୍ଷା ପାଆନ୍ତୁ । ସେହି ଗର୍ଗ୍ଗ ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କର କହିଲେ, “ଓଃ ! ନା ନା ଭାଇ ତୁମେ ପ୍ରକୃତରେ ଉଗ୍ରବାନ, ତୁମେ ଆଦୌ ଅପଦାର୍ଥ ନୁହଁ । ମୁଁ ବୁଢ଼ି ଯାଉଛି ମୋତେ ରକ୍ଷାକର ଭାଇ, ମୋତେ ରକ୍ଷାକର” । ନାଉରିଆଟି ତାଙ୍କୁ ପାଣିରୁ ଉଠାଇ ନୌକା ଉପରକୁ ନେଇ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା, “ମୁଁ ଆଉ କଣ ବର୍ତ୍ତମାନ ବି ଅପଦାର୍ଥ ?”

ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣଙ୍କ କହିଲେ, “ହେ ମୋର ରକ୍ଷାକର୍ତ୍ତା ! ତୁମପରି ଆଉ ଦୁନିଆରେ କେହି ନାହିଁ । ଆଜି ତୁମେ ମୋତେ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ଦେଲ ପ୍ରକୃତରେ ତାହା ଉଚିତ ଶିକ୍ଷା । ମୁଁ ମୋର ବିଦ୍ୟା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଗର୍ବ କରୁଥିଲି, ତୁମେ ତାକୁ ଆଜି ଭଙ୍ଗ ଦେଇଛ । ମୋଠାରୁ ତୁମର ବୁଦ୍ଧି ନିଶ୍ଚୟ ଅଧିକ । ଏବେ ମୁଁ ଦେଖୁଛି ଏହି ଦୁନିଆରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସବୁ କେଉଁକି ଉପଯୋଗୀ । ମୁଁ ଏତେ ପାଠ ପଢ଼ି ମଧ୍ୟ ନିଜ ବୁଦ୍ଧିରେ ଆଜି ରକ୍ଷା ପାଇପାରିଲି ନାହିଁ । ତୁମ ଦ୍ଵାରାହିଁ ରକ୍ଷା ପାଇଲି । ପ୍ରକୃତରେ ବିଦ୍ୟାଠାରୁ ବୁଦ୍ଧି ହିଁ ବଡ଼ ।” ।

✱

॥ ଚଢ଼ୁର ମୋଚି ॥

ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ ଦରଦ୍ର ମୋଚି ତାର ପରିବାର ସହ ବାସ କରୁଥିଲା । ସେ ଭାରି ପରିଶ୍ରମୀ ଥିଲା । ସକାଳୁ ସଞ୍ଜଯାଏ ଚମଡ଼ାରେ ଯୋତା ଢିଆରି କରେ । ସଞ୍ଜବେଳକୁ ଯାହା ଆୟ ହୁଏ, ଦିନକର ଭରଣ ପୋଷଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ମୋଚିଟି ଓ ତାର ପରିବାର ସର୍ବଦା ଖୁସିରେ ବାସ କରୁଥିଲେ ।

ଦିନେ ରାଜା ଭାବିଲେ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଲୋକମାନେ କେମିତି ଚଳୁଛନ୍ତି, ସେ ନିଜେ ବୁଲି ଦେଖିବେ । ସପ୍ତାହର ଶେଷଦିନ, ତାହା ଗୋଟିଏ ଛୁଟିଦିନ ଥିଲା । ସେଦିନ ରାଜା ତାଙ୍କର ପୋଷାକ ବଦଳାଇ ରାତିରେ ରାସ୍ତାରେ ବୁଲି

ବାହାରିଲେ । ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ସମସ୍ତେ ଶୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି ।
ଏହି ସମୟରେ ହଠାତ୍ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଥିବା ଗୁଳିଘରୁ
ଆଲୋକ ଦେଖାଯାଉଛି । ସେ ଘରେ କଥାବାତ୍ସା ମଧ୍ୟ ଶୁଣା
ଯାଉଛି । ସେ ଦ୍ଵାର ନିକଟକୁ ଯାଇ ଦ୍ଵାର ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ
କରିବାରୁ ଘର ଭିତରୁ ଜଣେ ଲୋକ ଆସି ଦ୍ଵାର ଖୋଲିଦେଲା ।

ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜାଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ଡାକି ନେଇ ବସିବା
ପାଇଁ ଆସନ ଦେଲା । ରାଜା ଦେଖିଲେ ମୋତି ଓ ତାର
ପରିବାର ରାଜି' ଭୋଜନରେ ବସିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଅତି
ଉତ୍ତମ ଖାଦ୍ୟ ଖାଉଛନ୍ତି । ତା ସହିତ ମଦ ମଧ୍ୟ ପିଉଛନ୍ତି ।
ମୋତି ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲା, “ବନ୍ଧୁ, ଆଜି ଆପଣ
ଆମର ଅତିଥି ! ଆପଣ ଆମ ସହ ଏଇ ରାଜି' ଭୋଜନରେ
ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ରାଜା ନିଜ ଆସନରେ ବସି କହିଲେ,
“ଭାଇ ମୋତେ ଭୋକ ନାହିଁ । ଏଣୁ ମୋତେ ଏହି ନିମନ୍ତ୍ରଣରୁ
କ୍ଷାନ୍ତ କରନ୍ତୁ । ରାଜା ପୁଣି କହିଲେ, ଆଜ୍ଞା ଭାଇ ଆପଣ ମାସ
ଶେଷ ସପ୍ତାହ ଛୁଟି ଦିନଟାରେ କିପରି ଆନନ୍ଦ ଉତ୍ସବ
କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇ ପାରିଲ ! ତୁମେ ଏମିତି କିପରି
ଚଳୁଛ ସେ ବିଷୟରେ କିଛି କୁହ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ମୋର
ପରିବାରକୁ ଏଭଳି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।

ମୋତି କହିଲା ଭାଇ, ମୁଁ ଜଣେ ସାଧାରଣ ମୋତି
ଏବଂ ଦିନସାରା ଖଟି ଯାହା ରୋଜଗାର କରେ, ତାହା ସବୁ
ମୁଁ ମୋର ପରିବାର ସହ ରାଜି' ଭୋଜନରେ ବ୍ୟୟ କରେ ।
ରାଜା କହିଲେ ଭାଇ ରାଜା ଯଦି ତୁମର କର୍ମଶାଳା ବନ୍ଦ

କରି ଦିଅନ୍ତି ତାହା ହେଲେ ତୁମେ କଣ କରିବ ? ମୋତି
ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା, “ରାଜା ସେମିତି କାର୍ଯ୍ୟ କେବେ ନ
କଲେ । ଯଦି କରନ୍ତି ତେବେ ମୁଁ ଓ ମୋର ପରିବାର ଭୋକ
ଉପବାସରେ ମରିଯିବୁ ।” ରାଜା ସେଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ
ନିଜ ପୁଅକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ଠିକ୍ ତା ପରଦିନ ରାଜା ରାଜ୍ୟରେ ଆଦେଶ ଜାରି
କଲେ ଯେ ଯେଉଁ ଦିନଟିକୁ ଛୁଟି ଦିନ ବୋଲି ଘୋଷଣା
କରାଯାଇଛି, ସେହିଦିନ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କିଛି କାମଦାମ କରି
ପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଦୋକାନ ବଜାର ଖୋଲି ରହିବ ନାହିଁ ।
ପୁଣି ସପ୍ତାହର ଶେଷ ଦିନ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶ
ନୁସାରେ ସମସ୍ତ ଦୋକାନ ବଜାର ବନ୍ଦ ରହିଲା । ମୋତିର
ଦୋକାନଟି ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ସେହିଦିନ ରାତିରେ ରାଜା ପୁଣି ନିଜ ରାଜ୍ୟର ଅବସ୍ଥା
ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାହାର ପଡ଼ିଲେ । ମୋତିର ଦ୍ଵାରରେ ଯାଇ
ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖି ନିଜର ପୂର୍ବ ଅତିଥି ଭାବ
ତାଙ୍କୁ ଟେବୁଲ ପାଖରେ ବସିବାକୁ ଆସନ ଦେଲା । ରାଜା
ଦେଖିଲେ ମୋତିଟି ପୂର୍ବପରି ନିଜ ପରିବାର ସହ ହସ
ଖସିରେ କଟାଉଛି । ରାଜା ଟେବୁଲ ପାଖରେ ବସି ମୋତିକୁ
ପଚାରିଲେ ବନ୍ଧୁ, ଆଜି ତୁମେ ତୁମର ରାଜି ଭୋଜନ
ସକାଶେ କିପରି ପଇସା ରୋଜଗାର କଲ ? ରାଜାଙ୍କ
ଆଦେଶାନୁସାରେ ଆଜି ତ ସମସ୍ତ ଦୋକାନ ବନ୍ଦ ରହିଛି ।
ମୋତି ରାଜାଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ଦେଇ କହିଲା ବନ୍ଧୁ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ବଡ଼

ମନ୍ଦ । ଆମ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଆଜି ମୋ ଦୋକାନ ସହ ସଂସ୍ପୃ
ଦୋକାନକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଛନ୍ତି । ମୋତେ କାମ କରିବାକୁ
ଆଜି ଦେଲେ ନାହିଁ । ଆଉ ଅବା କଣ କରନ୍ତି । ଶେଷରେ
ରାସ୍ତାକୁ ବାହାର ପଡ଼ି ଜଣେ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ପାଣି ଆଣିଦେଲି
ପୁଣି ଆଉ ଜଣଙ୍କର ଘରେ କାଠ ଚରିଦେଲି ଏବଂ ଅନ୍ୟ
କେତେ ଘରେ ମଧ୍ୟ ଛୋଟ ବଡ଼ କାମ କଲି । ଏଥିରୁ ଯାହା
ମିଳିଲା ତାହା ଦ୍ଵାରା ମୋ ପିଲାମାନେ ଏଇ ରାତିଟା ଖୁସିରେ
ଚଳିଗଲେ । ପେଟ ଉପବାସ ରହିଲା ନାହିଁ । ରାଜା ତା କଥା
ଶୁଣି ପଦ ପରି ଫେରିଗଲେ ।

ଠିକ୍ ତା ପରଦିନ ରାଜା ନିଜ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା
ମୋଟକୁ ରାଜସ୍ଵକୁ ଡକାଇଲେ । ମୋଟଟି ନିର୍ଭୟରେ
ରାଜସ୍ଵରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ସେଠାରେ ରାଜା ମୋଟକୁ
ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ତୁମେ ଗୋଟିଏ ଭରବାରୀ ଧରି ଏହି
ଦ୍ଵାର ନିକଟରେ ପ୍ରହରା ଦେବ । ତୁମେ ପ୍ରହରୀ ରୂପେ
ଏଠାରେ ଆଜିଠାରୁ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲ ଏବଂ ଦିନସାରା କୁଆଡ଼େ
ଯିବ ନାହିଁ ।” ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶାନୁସାରେ ଦିନସାରା ମୋଟଟି
ପ୍ରହର ଦେଲା । ରାତ୍ରିରେ ରାଜା ମୋଟକୁ ଡକାଇ କହିଲେ,
“କାଲି ପୁଣି ଆସି ଏଠାରେ ଏମିତି ପ୍ରହର ଦେବ । ବର୍ତ୍ତମାନ
ଘରକୁ ଯାଅ ।”

ଦରିଦ୍ର ମୋଟ ମନ ଦୁଃଖରେ ନିଜ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।
ତାର ଭାଗ୍ୟ ଖରାପ ହେତୁ ଏପରି ଘଟଣା ବୋଲି ଭାବିଲା ।
ସାରାଦିନ ସେ ଆଜି ଗୋଟିଏ ହେଲେ ପଇସା ରୋଜଗାର

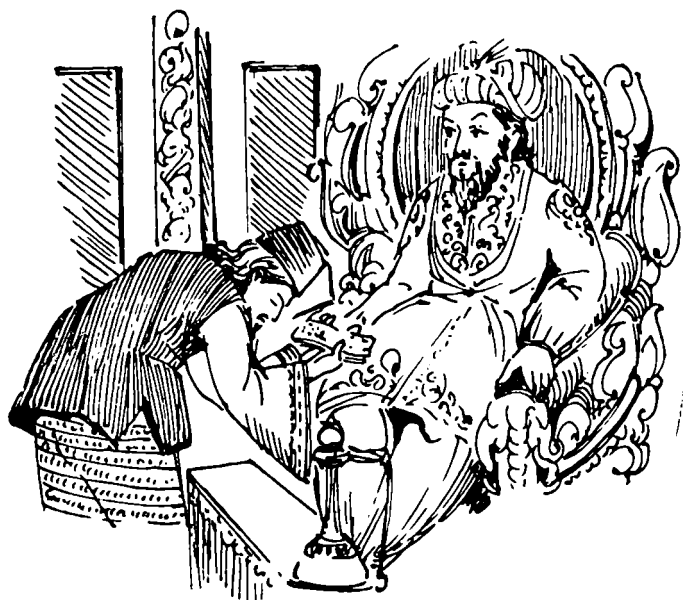
କରିପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଏଣୁ ମନ ଦୁଃଖରେ ବସିଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ ତାର ସ୍ତ୍ରୀ ଆସି ତାକୁ କହିଲା, “ଦୁଃଖ କରୁଛ କାହିଁକି ? କେତେ ଲୋକ ପୁଣି ଏଇ ଦୁନିଆରେ ଖାଇବାକୁ ନ ପାଇ ସପ୍ତାହ ସପ୍ତାହ ବଞ୍ଚି ରହିଛନ୍ତି । ଆମେ କଣ ଗୋଟିଏ ଦିନ ବଞ୍ଚି ପାରିବାନି । ତଥାପି ମୋଟ ମନ ଦୁଃଖରେ ବସିଥିଲୁ ହଠାତ୍ ତା ମୁଣ୍ଡକୁ ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧି ଯୁକ୍ତିଲା । ସେ ଉଠି ପଡ଼ି ଖଣ୍ଡେ କାଠ ଆଣି ଗୁଞ୍ଜି ରଙ୍ଗ ଦେଇ ଏକ ତରବାରୀ ଭଳି ତିଆରି କଲା । ସେହି କାଠଟି ତରବାରୀ ଭଳି ତିଆରି ହୋଇଯିବାରୁ, ରାଜା ଦେଇଥିବା ଇସ୍ତାତ ତରବାରୀଟି ଖୋଲରୁ ବାହାର କରି କାଠ ତରବାରୀକୁ ଖୋଲ ଭିତରେ ଭର୍ତ୍ତି କରିଦେଲା । ପରେ ଇସ୍ତାତ ତରବାରୀଟି ବର୍ଦ୍ଧି କରି କିଛି ଖାଦ୍ୟଧରି ଘରକୁ ଫେରି ନିଜର ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କ ସହ ରାତ୍ରି ଭୋଜନରେ ଆନନ୍ଦରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ।

ରାଜା ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ପରି ସେଦିନ ନିଜର ପୋଷାକ ବଦଳାଇ ଛତୁବେଶରେ ନଗର ଭ୍ରମଣରେ ବାହାରି ସେହି ମୋଟିଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ମୋଟିଟି ମଧ୍ୟ ପୂର୍ବର ବନ୍ଧୁ ଭାବି ତାଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦରେ ଘର ଭିତରକୁ ଡାକି ନେଇ ନିଜ ଖାଇବା ଟେବୁଲ ପାଖରେ ବସାଇ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଖାଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲା । ରାଜା ମୋଟିକୁ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ମୋତେ ଭୋକ ନାହିଁ “ତୁମେ ଖାଅ” । ମୋଟି ଛତୁବେଶୀ ରାଜାଙ୍କୁ ସେହି ଦିନର ସମସ୍ତ ଘଟଣା କହିବାକୁ ଲାଗିଲା ।”

ରାଜା ତାକୁ ସେଦିନ ଯାକ ପ୍ରହରୀ ରୂପେ ରଖିଲେ । ମୁଁ ଘରକୁ ଫେରିଲା ବେଳକୁ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ନଥିଲା । ମୋତେ ମଧ୍ୟ ଭାରି ଯୋରରେ ଘୋର ଲାଗୁଥିଲା । ଶେଷରେ ମୁଁ କାଠରେ ରଙ୍ଗ ଦେଇ ଡରବାରୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ରାଜା ଦେଇ ଥିବା ଇସ୍ତାତ ଡରବାରୀ ବନ୍ଦି କରି ଖାଦ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କଲି । ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜା କହିଲେ, ରାଜା ଯଦି ଏକଥା ଜାଣିପାରନ୍ତି ତେବେ କଣ କରବ । ମୋଟଟି କହିଲା, ରାଜା ମୋତେ କେତେବେଳେ ଏ ଡରବାରୀରେ କୌଣସି ଲୋକକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ କହିବେ ନାହିଁ । ରାଜା ମଧ୍ୟ ଜଣି ପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ମୋର ଖୋଲରେ କେଉଁ ଡରବାରୀ ଅଛି । ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ, ବାଃ ଭାରି ବୁଦ୍ଧିମାନ ତୁମେ । ମୋଟଟି ଡରବାରୀଟିକୁ ଖୋଲରୁ କାଢ଼ି ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲା । ଛଦ୍ମବେଶୀ ରାଜା ମୋଟର ଗୁଣକୁ ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ଏହା ପରେ ରାଜା ନିଜ ପ୍ରାସାଦକୁ ଫେରି ଆସିଲେ ।

ପରଦିନ ମୋଟଟି ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶାନୁସାରେ ଯାଇ ଦ୍ଵାର ନିକଟରେ ପ୍ରହରା ଦେଲା । ରାଜା ମନକୁ ମନ ଖୁବ୍ ହସିଲେ ଏବଂ ଭାବିଲେ ଏବେ ମୋଟ କିପରି ରକ୍ଷା ପାଇବ ଦେଖିବା । ଏହା ଭାବି ରାଜସଭାକୁ ଗଲେ । ରାଜସଭାରେ ଜଣେ ଅପରାଧୀକୁ ରାଜା ଗାଳି ଦେଲେ ଏବଂ ପ୍ରହାର କଲେ । ରାଜା ପାଟି କରି ରାଜ କମ୍ ଗୁରୀବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଶୁଣାଇ କହିଲେ, “ପ୍ରହରୀକୁ ଡାକ ସେ ଏଇ ମୂର୍ଖ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ, ବିଶ୍ଵାସ ଘାତକର ମୁଣ୍ଡ କାଟ ।”

ରାଜାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମୋର ସେଠାକୁ ଆସିଲା । ସେ ରାଜାଙ୍କଠାରୁ କିପରି ନିଜ ଭୁଲରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଗୋଟିଏ ଉପାୟ ବାହାର କରି ରାଜାଙ୍କୁ ନିର୍ଭୟରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିଲା, “ହେ ଦୟାମୟ ମହାରାଜ, ଏଇ ଲୋକଟି ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି କ୍ଷତି କରି ନ ଥିଲା । ସେ ଆଉ କେବେହେଲେ ଆପଣଙ୍କର ଅବାଧ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ଭୁଲରେ ଗୋଟିଏ ଦୋଷ କରିଛି । ଏମିତି ଭୁଲ୍ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଜୀବନରେ ହୋଇଥାଏ । ଏଇ ଭୁଲ୍ କରିଥିବା ଦୋଷୀକୁ ଆପଣ ଦୟାକରି ତାକୁ କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ । ସେ ଆଉ କେବେହେଲେ ଏମିତି ଭୁଲ୍ରେ ଦୋଷ କରିବ ନାହିଁ । ଯଦି କରିବ ତେବେ ତାର ମୁଣ୍ଡ କାଟ ହେବ । ଦୟାକରି ଏଥର ତାକୁ କ୍ଷମା ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ରାଜା ଖୁବ୍ ଯୋରରେ ରାଗିଯାଇ କହିଲେ, “ନା ନା ଏମିତି ବିଶ୍ୱାସଘାତକକୁ କ୍ଷମା ଦିଆଯାଇ ପାରେନା । ଆଉ ତୁମ କଥାରେ ମୁଁ ତାକୁ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ । ଯଦି ତୁମର ତା ପ୍ରତି ଏତେ ଦୟା ତାହା ହେଲେ ତୁମର ମଧ୍ୟ ତାହାର ପରି ମୁଣ୍ଡ କାଟ ହେବ । ଏ କଥା ଶୁଣି ପ୍ରହରୀ ଆଉ ଅବା କଣ କରବ । ମନେ ମନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ବିପଦରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ସ୍ମରଣ କରି ଗୋଟିଏ ଘାଘା ନିଃଶ୍ୱାସ ପକାଇ କହିଲା, “ମହାରାଜ, ଆପଣଙ୍କର ଅଜ୍ଞା ପାଳନ କରୁଛି । ମୋର ଭଗବତ୍ ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି । ଯଦି ଦୋଷୀ ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ବିଚାର ସଠିକ୍ ହୋଇ ନ ଥିବ ତେବେ ଏହି ମୋର ଇସ୍ତାଫା ଡରବାରୀ କାଠ ଡରବାରୀରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ । ଏହା କହି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଖୋଲି ମଧ୍ୟରୁ କାଠର ଡରବାରୀଟିକୁ ବାହାର କଲା । ଏହା ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ।

ରାଜା ସେହି ବତୁର ମୋଟକୁ ଆଉ କଣ କହିବେ, କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଅନେକ ସମୟ ନୀରବ ରହିବା ପରେ ମୋଟକୁ କହିଲେ, “ଯାଅ, ତୁମେ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁପରି ରୋଜଗାର କରି ଚଳୁଥିଲ, ସେହିପରି ରୋଜଗାର କରି ଚଳ ।” ମୋଟଟି ଖୁସି ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ଘରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ରାଜଦରବାରର ଘଟଣା କହିଲା ଏବଂ ପର୍ବତଳି ସୁଖରେ ନିଜ ପରିବାର ଚଳାଇଲା ।

॥ ବୁଦ୍ଧି ଆ ଗୁଣୀ ॥

ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ଜଣେ ଜମିଦାର ବାସ କରୁଥିଲେ । ସେ ଅତି ଧନୀ, ଗର୍ବୀ ଓ କୃପଣ ଥିଲେ । ସେହି ଗ୍ରାମରେ ଅନେକ ଦରିଦ୍ର ଗୁଣୀ ବାସ କରୁଥିଲେ । ଜମିଦାର ଦରିଦ୍ର କୃଷକମାନଙ୍କ ଉଲ୍ଲମ୍ଭ ବିରୁଦ୍ଧ ନ କରି, ସର୍ବଦା ସେ ଭାଙ୍ଗର କମ'ଗୁରୀମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥାନ୍ତି, “ଗୁଣୀମାନଙ୍କୁ ମୋ ନିକଟରୁ ସର୍ବଦା ଦୂରେଇ ରଖ ।”

ଦୁଇଜଣ କୃଷକ ଦିନେ ଗ୍ରାମର ଚଉତରା ଉପରେ ବସି ଜମିଦାରଙ୍କ ବିଷୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା : ହେଉଥାନ୍ତି । ଜଣେ କହିଲା, “ଭାଇ କାଲି ଆମ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଖୁବ୍

ନିକଟରେ ଦେଖିଥିଲି । ମୋତେ ସେ ଫସଲ ବସୟରେ ପଚାରିଥିଲେ ।”

ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ କହିଲା, “ଭାଇ ମୁଁ ତ ଆମ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ପାଚେରୀ ଆଗପାରରୁ ଦେଖିଲି । ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରାସାଦର ଉପର ମହଲର ବାରଣ୍ଡାରେ ବସି ଚାହିଁ ପିଉଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ଅତି ଦରିଦ୍ର ଚାଷୀ ସେହିବାଟ ଦେଇ ଯାଉଥିଲା । ଜମିଦାରଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ସେମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସି ଖବର ଜଣା ପଡ଼ିଲା । ଦୁଇଜଣ କୃଷକ ତାଙ୍କର କଥାବାତ୍ତା ସବୁ ସେହି କୃଷକଟିକୁ କହିଲେ । ଦରିଦ୍ର ଚାଷୀ ସେମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଖୁବ୍ ଯୋରରେ ହସି ଉଠିଲା ଏବଂ କହିଲା, “ପ୍ରକୃତରେ ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ତୁମେ କେହିହେଲେ ଜମିଦାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇନାହିଁ କିମ୍ବା ତାଙ୍କସହ ତୁମର ଭେଟ ହୋଇନାହିଁ । ମୁଁ ଯଦି ଇଚ୍ଛାକରେ ତାଙ୍କ ସହ ବସି ଖୁସିରେ ଭୋଜନ ମଧ୍ୟ କରିପାରିବି ।

ଏଇ କଥା ଶୁଣି କୃଷକ ଦୁଇଜଣ କହିଲେ ତୁ ଏମିତି ବାହାପିଆ କଥା ଗୁଡ଼ାଏ କହୁନି । ଜମିଦାରଙ୍କର କର୍ମଚାରୀମାନେ ତୋତେ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗଲାଧକ୍କା ଦେଇ ଦ୍ଵାର ମୁହଁରୁ ବାହାର କରିଦେବେ । ସେହି ଦରିଦ୍ର ଚାଷୀଟି କହିଲା, “ଭାଇମାନେ, ମୁଁ ବାହାପିଆ କଥା କହୁନି । ତୁମେମାନେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖ ?” ଦୁଇଜଣଯାକ କହିଲେ “ତୁ ଯଦି ଜମିଦାରଙ୍କ ସହ ବସି ଖାଇପାରିବୁ, ତେବେ ଆମେ ଦୁଇଜଣ ତୋତେ ଚିନିବସ୍ତ୍ରା ଗହମ ଓ ଦୁଇଟି ବଳଦ

ଦେବୁ । ଯଦି ତୁ ଖାଇପାରିବୁନି, ତାହାହେଲେ ଆମେ ଦୁଇଜଣ ଡୋଡ଼େ ଯାହା ମାଗିବୁ ତୁ ତାହା ଦେବୁ ।” ଏଇ କଥାରେ ଦରିଦ୍ର ଚାଷୀ ରାଜି ହୋଇଗଲା ।

ଠିକ୍ ତା ପରଦିନ ଦରିଦ୍ର ଚାଷୀ ଜଣଙ୍କ ଜମିଦାରଙ୍କର ପ୍ରାସାଦ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । କୃଷକଟିକୁ ଜମିଦାରଙ୍କର କର୍ମଚାରୀମାନେ ଦେଖି ଜଣେ ଦୌଡ଼ି ଆସି ତା ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । କୃଷକଟି କର୍ମଚାରୀକୁ କହିଲା, “ଭାଇ ମୁଁ ଖବରଟିଏ ନେଇ ଆସିଛି । କର୍ମଚାରୀ ପଚାରିଲା, “କି ଖବର ?” କୃଷକ କହିଲା, “ଏହା ଜମିଦାରଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାରକୁ କହିବି ନାହିଁ ।” ଏହି କଥା ଜମିଦାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାଇ କର୍ମଚାରୀ ଜଣାଇଲା । ଜମିଦାର ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଯେହୁ ଖବର ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କର କିଛି ଉପକାର ହୋଇପାରେ । ଖବରଟି ଜାଣିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର କୌତୁହଳ ବଢ଼ିଲା । ଏଣୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଦେଶ ଦେଲେ, “କୃଷକକୁ ମୋ ନିକଟରେ ହାଜର କରାଅ ।”

କର୍ମଚାରୀମାନେ କୃଷକକୁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ହାଜର କରିବାରୁ ଜମିଦାର ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ ମୋ ପାଇଁ କି ଖବର ଆଣିଛ ?” କୃଷକଟି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ କହିଲା, “ପ୍ରଭୋ, ଏହା ଗୋଟିଏ ଘରୋଇ ବ୍ୟାପାର । ଏହା କହିବା ସମୟରେ ଆପଣ ଓ ମୋ ବିନା ମୁଁ ଆଉ କାହାର ଉପସ୍ଥିତି ଚାହୁଁନି ।” ଜମିଦାର ଖବରଟା ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଆଦୁର ଆଗ୍ରହ ବଢ଼ିଗଲା । ସେ ତାଙ୍କର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ବାଲିଯିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ଏହାପରେ କୃଷକଟି ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଖୁବ ଧୀରେ ଧୀରେ କହିଲା, “ପ୍ରଭୋ ! ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାମୁଣ୍ଡ ଆକାରର ସୁନାର ଦାମ୍ କେତେ ? ତାହା କହିପାରିବେ କି ?” ଜମିଦାର ଭାବିଲେ କୃଷକଟି ନିଶ୍ଚୟ କେଉଁଠି ଗୁପ୍ତଧନ ଦେଖିଛି । ନଚେତ୍ ସେ କାହିଁକି ଏକଥା ପଚାରିଥାନ୍ତା । ତାଙ୍କର ଆଖି ବଲ୍ଲସି ଉଠିଲା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୃଷକକୁ କହିଲେ, “ତୁମେ କାହିଁକି ଏକଥା ପଚାରିଲୁ ।” କୃଷକଟି ଦୀର୍ଘ ଶ୍ବାସ ପକାଇ ହେଲା, “ଆପଣ ଯଦି ମୋତେ ଏକଥା କହିବାକୁ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି ତେବେ ଭଲ କଥା । ମୁଁ ବେଶୀ ସମୟ ଆପଣଙ୍କୁ ଅଟକାଇବି ନାହିଁ । ମୁଁ ଘରକୁ ଖାଇବାକୁ ଯିବି ।”

ଜମିଦାର ସୁନା ମୁଣ୍ଡାର ଲାଲିଆରେ ସମସ୍ତ ବଡ଼ମା ଭୁଲିଯାଇ ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ କୃଷକକୁ ବୋକା ବନାଇ ତାହାଠାରୁ ସମସ୍ତ ସୁନା ନେଇଯିବେ । ଏଣୁ ସେ କୃଷକକୁ କହିଲେ, “ଯଦି ତୁମକୁ ଅତି ଭୋକ ହେଉଛି, ତୁମେ ମୋ ସହ ଭୋଜନ କରିପାର । ଏହା କହି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ଚାକରକୁ ସୁଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ମଦ ଆଦି ଆଣିବା ସକାଶେ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଜମିଦାରଙ୍କ ଚାକରମାନେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଟେବୁଲ ପକାଇ ବିଭିନ୍ନ ସୁଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ତା ସହ ମଦ ଆଣି ରଖିଲେ । ଅତିଥି ଚର୍ଚ୍ଚା କଲ୍ପପରି ଉପରେ ଉପରେ ଜମିଦାର କୃଷକକୁ କହିଲେ, “ଯେତେ ଖାଇବ ଖାଅ, ଲାଜ ନକରି ଖାଅ ।” କୃଷକଟି ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ମଦ ପିଇଲା ।

କୃଷକ ଖାଇସାରିବା ପରେ ଜମିଦାର କହିଲେ, “ତୁମେ ଯେଉଁ ଘୋଡ଼ାମୁଣ୍ଡ ଅକୃତର ସୁନା କଥା କହୁଥିଲ ତାକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଣିବା । ଏହା କଣ କରିବାକୁ ହେବ, ତାହା ମୁଁ ଜାଣେ । ତୁମେ ଏହି ଖବର ଦେଇଥିବାରୁ ତୁମକୁ ଉଚିତ ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯିବ ।” ଏହାଶୁଣି କୃଷକଟି କହିଲା, “ଏତେ ସୁନା ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ । ମୋ ପକ୍ଷରେ କେବେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କାରଣ ମୋ ପାଖରେ ସେମିତି କିଛି ଜନିଷ ନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲି ।”

ଜମିଦାର ଏହା ଶୁଣି ହୋଧରେ ଭାତି ଉଠିଲେ । ଅତି ରାଗରେ ତଳେ ପଦାଘାତ କରି କୃଷକକୁ କହିଲେ, “ଏଠାରୁ ଶୀଘ୍ର ବାହାର । ବୋକା ଶୀଘ୍ର ବାହାର ଯାଆ । ତାକୁ ବାହାର କରିବା ପାଇଁ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ପାଟିରେ ଡାକଦେଲେ ।” କର୍ମଚାରୀମାନେ କୃଷକକୁ ବାହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ କୃଷକଟି ଜମିଦାରକୁ କହିଲା, “ପ୍ରଭୋ ! ମୁଁ ବୋକା ନୁହେଁ । ଏଠାରେ କିଏ ବୋକା । ଆପଣ ନିଜେ ବିଚାର କରନ୍ତୁ । ଆଜି ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁ ପ୍ରତାରଣ କରୁଛି ଏହା ବଦଳରେ ମୁଁ ତନିବସ୍ତ୍ରା ଗହମ ଓ ଦୁଇଟି ବଳଦ ପାଇବି । କୌଣସି ବୋକା ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ ଆପଣଙ୍କପରି ବିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ; ଏହାପରେ କୃଷକଟି ତାର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେମାନେ ତାର ବୁଦ୍ଧି ଦେଖି ଖୁବ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଏବଂ ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ତାକୁ ତନି ବସ୍ତ୍ରା ଗହମ ଓ ଦୁଇଟି ବଳଦ ଦେଲେ ।

